

CERKEV, KI POSLUŠA IN SPREJEMA

NA POTI OD JERUZALEMA DO RIMA

V šoli rimske Cerkve

1. Lansko pastoralno leto smo se spraševali o tem, "kdo je Cerkev". Skupaj smo iskali odgovor in se sklicevali na izkušnjo prvega krščanskega občestva, še posebej tistega v Jeruzalemu, s pomočjo Apostolskih del. Ta knjiga Nove zaveze ima eno posebnost: začne se v Jeruzalemu in se zaključi v Rimu. Zakaj ne bi sprejeli tega vodnika v novem pastoralnem letu, in nadaljevali z našim razmišljanjem o tem, kako biti Cerkev v luči Božje besede, a tokrat s poudarkom prve rimske Cerkve? Cerkve, iz izkušnje katere – kot je opisana ne toliko v Apostolskih delih, ampak v pismu, ki ga je sveti Pavel naslovil na tisto občestvo – lahko posebej poudarimo teme, ki so se nam lansko leto zdele kot "prednostne" za našo goriško Cerkev.

"Presenečenje"

Preden se prepustimo nauku rimske Cerkve, nam bo lahko v pomoč, če se spomnimo prehojene poti, saj hoče biti naša pot prava pot, ki postopno napreduje v poslušnosti Svetemu Duhu. Pot, na kateri nas je čakalo "presenečenje": obisk papeža Frančiška, naslednika apostola Petra v Redipulji. "Presenečenje", ki ga ne moremo zanemariti, ampak ga moramo čuvati kot zaklad.

OBISK PAPEŽA FRANČIŠKA V REDIPULJI

"Kaj mi mar?"

2. "Kaj mi mar?" Kar devetkrat so te Kajnove besede odmevale v nagovoru papeža Frančiška med obhajanjem svete maše na kostnici v Redipulju, ob njegovem kratkem obisku v soboto, 13. septembra, ob molitvi za padle v prvi svetovni vojni in v vseh vojnah, pred katero se je poklonil vojakom, pokopanim na avstro-ogrskem pokopališču v Foljanu-Redipulji. Noben vernik ne more pozabiti besed papeža Frančiška, to pa velja predvsem za nas, ki smo ga sprejeli, žalostnega in globoko zbranega v molitvi, kot romarja miru na obeh vojaških pokopališčih; za nas, katerih zemlja je bila močno teptana in ranjena v strašni tragediji dveh svetovnih vojn.

Pobude, da bi bili graditelji miru

3. To leto in celotno trajanje stote obletnice začetka prve svetovne vojne (ki se bo prihodnje leto križala s 70 letnico konca druge) bi radi ohranili živo naše prizadevanje za mir, kljub temu, da se nadaljuje naša redna pastoralna pot (a dobro živeti naše vsakdanje življenje je že močno zdravilo proti vojni in naš prispevek k izgradnji miru). Še posebej po tem, kar je nakazano v pismu "On je naš mir" in z nadaljevanjem tega, kar je bilo narejenega med pripravami na papežev obisk, bomo skušali na škofijski in župnijski ravni ter na ravni redov in gibanj narediti sledeče: nameniti čas poslušanju Božje besede in nauka (še posebej papeža Frančiška); ponuditi priložnosti za premišljevanje in poglobljanje; nadaljevati z molitvijo z romanjem "luči miru", ki nam jo je izročil papež Frančišek, po vseh župnijah; predvideti maše zadušnice za pokojne iz škofije, ki so umrli zaradi prve svetovne vojne; truditi se za konkretna dejanja za mir (spoznavanje, sprejemanje, pravičnost) tudi v tem tako zaskrbljujočem

kontekstu vojn in terorizma, ki so razširjeni na mednarodni ravni, s posledicami tudi za našo državo. Poleg tega bomo s pomočjo naših mladih skušali pripraviti nekatere kulturne poti in vodnike po vojnih krajih, ki jih bomo ponudili župnijam, oratorijem, mladinskim skupinam, šolam itd., ki bodo na obisku pri nas.

Naj nam Gospod pomaga v teku tega leta živeti spodbudo Pavla Rimljanom: *«Nikomur ne vračajte hudega s hudim. Pred vsemi ljudmi skušajte skrbeti za dobro. Če je mogoče, kolikor je odvisno od vas, živite v miru z vsemi ljudmi.»* (Rim 12,17-18).

POTEK LANSKEGA PASTORALNEGA LETA

Primat Božje besede

Hvala, da ste sprejeli Božjo besedo

4. V prvem pismu občestvu v Tesaloniki, je sveti Pavel pisal: *«Prav zaradi tega se tudi mi neprenehoma zahvaljujemo Bogu, da ste besedo, ki ste jo slišali in prejeli od nas, sprejeli ne kot človeško besedo, ampak, kar resnično je, kot Božjo besedo, ki tudi deluje v vas, kateri verujete»* (1Tes 2,13). Menim, da se jaz sam in mi vsi lahko strinjamo s to apostolovo zahvalo, če pomislimo na izkušnjo lanskega pastoralnega leta, kjer je bila v središču naše pozornosti Božja beseda, sprejeta kot taka. Še posebej tista, ki jo vsebujejo Apostolska dela, ki jih smatramo kot pričevanje prvega krščanskega občestva, od katerega se danes učimo biti resnično Cerkev.

Tradicija poslušanja Božje besede

5. Svetopisemska beseda je prisotna v našem škofijskem občestvu. Dovolj je, da pomislimo na obilje Božje besede, ki nam jo liturgija dnevno ponuja, še posebej ob nedeljah, na Gospodov dan. Pomislimo tudi na biblične skupine, prisotne v škofiji, na pobude za spoznavanje in poglobljanje v Sveto pismo, ki ga že več let ponujajo naši biblicisti, na razne trenutke v katehezi – župnijski in v laiških gibanjih in združenjih –, ki temeljijo na svetopisemskem odlomku, na *lectio divina*, ki je za nekatere postala običajen način molitve. Za vse to moramo biti zelo hvaležni Gospodu in tistemu, ki nam je bil učitelj v tem (osebno ne bom mogel nikoli pozabiti škofa, ki me je posvetil v duhovnika in ki me je vodil po čudovitih, včasih navdušujočih, drugič ostrih in neizprosnih poteh Božje besede: kard. Carlo Maria Martini).

Svežina Božje besede

6. Novost lanskega leta je bila predvsem za mnoge presenečenje nad "svežino" Božje besede, predvsem če je bila približana na ne fragmentaren način, kot se dogaja pri nenehnem branju nekega besedila. Knjige Svetega pisma, med katerimi Apostolska dela, ki so bila predmet našega premišljevanja, so kot izvirska voda, ki odžaja in ne usahne. Sveža voda, ki nudi počitek naši utrujenosti, vrača pogum, da se znova odpravimo na pot, kot balzam ozdravlja naše duhovne rane, ponuja tolažbo in upanje, širi obzorja naše poti, nas uči kako moliti.

Delimo torej, tudi to leto in v prihodnosti, željo, da bi spoznali, poglobili, molili in živeli Božjo besedo, in s hvaležnostjo živimo ta dar, ki ga Gospod daje naši Cerkvi.

V šoli prvega krščanskega občestva

Jeruzalemska Cerkev kot

7. Zahvala apostola Pavla v Prvem pismu Tesaloničanom se nadaljuje tako:

normativni model

«Bratje, postali ste posnemovalci Božjih Cerkvá, ki so v Kristusu Jezusu v Judeji» (1Tes 2,14). Zanimivo je, kar trdi apostol: Cerkev v Tesaloniki, ena od prvih evropskih Cerkva, ki jih je ustanovil Pavel, ima za oporno točko, kot model za posnemanje zgled "Božjih Cerkvá, ki so v Kristusu Jezusu v Judeji" (jih posnema, poudarja apostol, predvsem v soočanju s preganjanjem). Že na začetku poti krščanstva, prvotna Cerkev, tista jeruzalemska, ki je prva nastala tudi med tistimi v Judeji, ni imela samo kronološke prednosti, ampak tudi ekleziološko. Prvo krščansko občestvo v Jeruzalemu in z njim tudi prve Cerkve, opisane v Novi zavezi, so namreč imele poseben dar in nalogo, da so bile prvi izraz skrivnosti Cerkve. Gospod ni napisal nekakšne "ustavne listine" Cerkve in niti cerkvenega priročnika z opisom različnih elementov, ki sestavljajo Cerkev. Seveda je v svojem zemeljskem življenju ponudil mnogo napotkov za življenje nekega občestva (dovolj je, da pomislimo na primer, na "govore učencem", v 18. pogl. Matejevega evangelija), a ni predlagal razprave o Cerkvi. Je pa z darom svojega Duha prisostvoval pri nastajanju in rasti prvega jeruzalemskega občestva, tako da so se iz konkretnega življenja postopoma porajale značilnosti Cerkve. Na ta način je izkušnja jeruzalemske Cerkve in drugih prvih občestev postala normativ za Cerkev in krščanska občestva vseh časov. Tudi za našo Cerkev. Zato smo se lansko leto, ko smo hoteli bolje spoznati "kdo je Cerkev", pustili podučiti prvemu krščanskemu občestvu, predvsem jeruzalemskemu in tudi antiohijskemu, s pomočjo knjige Apostolskih del.

Značilnosti Cerkve

8. Tam smo našli devet temeljnih značilnosti Cerkve: rojena iz Svetega Duha, preizkušana vse od začetkov in poklicana k pogumnim izbiram, poslana, da pričuje (misijon), predana Kristusu preko zakramenta svetega krsta, spremenjena po Božji besedi (nauk apostolov), sestavljena iz mož in žena, ki postanejo in se čutijo bratje in sestre (bratsko združenje), se prepoznava v evharistiji (lomljenje kruha), vztraja v molitvi in je zato stalno v Božji navzočnosti, ki doživlja preganjanje in križ ter je v dialektičnem odnosu z družbenim okoljem.

"Dela občestva", ...

9. V luči izkušnje prve Cerkve, opisane v Apostolskih delih so bila župnijska in verska občestva ter laiška gibanja in združenja naprošena, da napišejo svoja "dela". Različne skupine, župnijske in ne, so to vabilo sprejele, da bi se opisale, začevši pri Božji besedi. Tako so nastala različna "dela občestva". Prav je, da se zahvalimo tistim, ki so se trudili pri tej ne preveč lahki nalogi. Prepričan sem, da jim je bilo poplačano ob veselem okušanju Božje besede – še posebej knjige Apostolskih del – in da so se Božjo besedo naučili uporabljati kot lečo, skozi katero brati svojo izkušnjo Cerkve. V kakšnem primeru – ampak to je normalno, kadar se začne nekaj novega – so se "dela občestva" omejila na opis svojega okolja, iz Božje besede pa so vzela samo zunanji namig. V drugih primerih so se nanašali na štiri temeljne elemente Cerkve, ki jih vsebujejo Apostolska dela 2,42, ne da bi povzeli druge, nakazane v pastoralnem pismu. V najbolj uspešnih izkušnjah dela nekaterih skupin poudarjajo pozorno branje in sprejem pastoralnega pisma "Kdo je Cerkev" ter predvsem Apostolskih del in njihovega uporabnega branja, da bi se vsak sam začutil kot Cerkev.

... ki jih je potrebno deliti in predstaviti

10. Prišlo je do razlik tudi glede tega, kdo je materialno uredil dela. V nekaterih župnijah je bil to celoten župnijski pastoralni svet, v drugih primerih ožja skupina, ki so jo svet z župnikom ali odgovorni za versko občestvo ali redovi in gibanja zadolžili za to. Ponavljam povabilo, da bi za delo nekaterih vedelo vse občestvo: z objavo "del občestva" na spletni strani ali v župnijskih oznanilih; s predstavitvijo na zborovanju, odprtem za vse; kot glavna zadeva na kakšnem katehetskem srečanju. Sam sem na koncu lanskega pastoralnega leta že začel srečevati pastoralne svete ali celotne svete župnij, ki so uredili dela občestva. Z novim letom bi rad nadaljeval s temi obiski, tako glede župnij, kot drugih

občestev, ki so imeli potrpljenje – in upam, da tudi veselje – ob opisovanju sebe v “delih občestev”. Prepričan sem, da bo to srečanje zame in mislim, da za vse nas, razlog za izraz velike hvaležnosti in tolažbe v Duhu ter za medsebojno rast.

Prenova sodelujočih organov

Hvaležnost

11. Minulo pastoralno leto je doživelo tudi prenovo sodelujočih organov. Uradniški del ni bil enostaven. Sodelovati v cerkvenem svetu pomeni živeti resnično pripravljenost za delo za Cerkev in pod vodstvom Svetega Duha, prispevati k izgradnji občestva kot tistega, opisanega v Apostolskih delih. Iskrena zahvala mnogim, ki so obnovili svojo pripravljenost za to nalogo na raznih ravneh in tistim – z določenim pogumom, in predvsem z veliko velikodušnostjo – ki so se prvič ponudili za to nalogo, ali pa so pozitivno odgovorili na vabilo svojega župnika (njegova posebna naloga je prav ta, da odkriva in vrednoti karizme, prisotne v občestvu) ali drugih vernikov.

Naloga spoznavanja ...

12. Naloga sodelujočih organov, na različnih ravneh in z različnimi pristojnostmi (eno je pastoralni svet, drugo gospodarski), je v bistvu ena: spoznati to - izhajajoč iz Božje besede in pozornega branja lastnega življenja -, kar Duh kaže občestvu kot pot, ki jo je treba prehoditi, da bi bili zvesti evangeliju (*«Kdor ima uho, naj prisluhne, kaj govori Duh Cerkvam»* prim. Raz 2-3).

Ni lahka naloga. Zahteva verski pogled, ki gre preko lastnih, tudi zakonitih interesov, v sozvočju z Božjo besedo, molitvijo, sposobnostjo poslušanja Duha in drugih, rast v sposobnosti odnosov, trud za pripravo zadev, s katerimi se je potrebno soočiti in z uresničevanjem odločitev. Zahteva veliko stalnosti in potrpežljivosti, predvsem po prvih navdušenjih. A na koncu ima vsak zadoščenje, da je ponudil svoj prispevek za kakšen “majhen možen korak” – da uporabimo izraz, ki se je pojavil na škofijskem zasedanju lanskega junija– svojega občestva Božjemu kraljestvu naproti.

Sam moram priznati, da sem že lansko leto prejel veliko oporo svoji vlogi škofa pri soočanju z različnimi zadevami s strani raznih škofijskih sodelujočih organov. Ne da bi pozabili na lastno odgovornost – nihče ne more ali sme zavrniti tiste, velike ali majhne, ki mu je bila dana – je v veliko uteho, da nismo sami pri odločanju in da lahko računamo na sposobno, pošteno in navdušeno soočenje s tistimi, ki ljubijo Cerkev – to našo konkretno goriško Cerkev – in se dajo same sebe v celoti na razpolago.

Nadaljevati s formacijo, da se naučimo spoznavanja

13. Delo pastoralnega spoznavanja v sodelujočih organih ne more biti improvizirano ali zaupano samo veliki velikodušnosti nekoga. Potrebna je pot osebne in občestvene formacije. Zato bo v naslednjem pastoralnem letu škofija predlagala srečanja za formacijo za vse člane pastoralnih svetov, posebna srečanja za tiste, ki v njih opravljajo vlogo moderatorja in tajnika, in nekatere priložnosti za formacijo članov župnijskih gospodarskih svetov, še posebej na temo računovodstva in obračuna.

Izkušnja škofijskega pastoralnega zasedanja kot občestva spoznavanja

Namen zasedanja

14. Že v pastoralnem letu 2012-2013 se je škofijsko pastoralno zasedanje, razdeljeno na tri večere in odprto ne samo za duhovnike in diakone, ampak tudi za verne laike, predstavnike vsakega župnijskega občestva, izkazalo za zelo

sodelovalno in močno izkušnjo občestvenega spoznavanja. Stvar smo ponovno predlagali lanskega meseca junija, nanašajoč se na pastoralno leto 2013-2014. Za to moramo biti hvaležni Gospodu, tistim, ki so pripravili srečanja (posebej mislim na člane škofijskega pastoralnega sveta), in vsem tistim, ki so sodelovali z navdušenjem in prepričanjem.

Mnogi so opozorili na to, da je bilo premalo časa za razglabljanje o določenih temah in da so bili zaradi tega malo razočarani. To je razumljiva opomba in ob prihodnjih podobnih izkušnjah bo treba biti pozorni na to. Treba pa je jasno povedati, da škofijsko zasedanje v treh večerih ni in ne more biti škofijska sinoda, ali nekaj podobnega, ki se odvija daljše obdobje, več tednov, mesecev in celo let. Njegov cilj ni na široko razvijati ene ali več tem in načrtovati izvedbo ene izmed njih. Preprosteje, to je priložnost spoznavanja za občestvo, ki hoče napraviti povzetek prehojene poti leta in prepoznati nekatere smernice, po katerih bi delali naslednje pastoralno leto. Naloga škofijskih sodelujočih organov pa je, da povzamejo, kar se je dogajalo samo v kratkem osnutku, to dodatno utemeljijo in ponudijo kakšno bolj natančno navodilo za zaključno škofovo delo spoznavanja.

Teme, ki so se pojavile

15. Štiri so teme, ki so se že pojavile v “delih občestva” in so bile ponovno predstavljene na zasedanju, pri katerih je dobro po Gospodovi milosti in z lučjo Duha napraviti kakšen napredek – “majhne možne korake” – v novem pastoralnem letu: pomembnost Božje besede, krščansko uvajanje (s posebnim poudarkom krsta in svete birme), sprejem in mladinska pastoralna.

... ki jih povzema to pismo
za skupno pot

16. To pismo ima namen, da ponudi vsej naši škofijski Cerkvi nekatere smernice za premišljevanje in tudi nekatera konkretna navodila za te teme. Nato pa mora vsako župnijsko in redovno občestvo in vsako cerkveno gibanje in skupnosti, prebrati, premišljevati, se soočiti o vsem tem in prepoznati uporabne odlomke za lokalno raven. Ne da bi kdaj pozabili, kar sem že poudaril v nagovoru med krizmeno mašo na veliki četrtek 2013: škofija ni neka “zveza” župnij in cerkvenih skupin, ampak je Cerkev v pravem smislu besede, skupaj z vsemi posebnimi Cerkvami v kontekstu vesoljne Cerkve. Dekanati in župnije so člani posebne Cerkve in imajo smisel samo v njej. Tudi ustanove posvečenega življenja, kljub njihovi samostojnosti, ter verska gibanja in skupnosti, ki so pogosto povezani na ravni vesoljne Cerkve, v kolikor so navzoči v naši škofiji, ne morejo zanemariti poti škofije, ampak jo morajo bogatiti s svojimi darovi. Škofija mora zato imeti skupno enotno pot, pod vodstvom škofa, ki bi skupno vrednotil in združeval lastnosti in darove, lastne vsaki lokalni skupnosti. Tudi kar se tiče koledarja, škofijski predlogi ne smejo biti kot nek ostanek ali dodatek posebnim priložnostim, ampak kot kontekst, s katerim so “usklajeni” koledarji vsakega občestva in pridobijo cerkveni dih.

Kontekst vesoljne Cerkve

17. Naša posebna Cerkev pa sama ne more ostati izolirana od Cerkva regije Triveneto – s katero ima prisrčne in pomenljive odnose sodelovanja, kot tudi s škofijami pokrajine Friuli-Venezia-Giulia. Vključena je v pot italijanske Cerkve, ki bo novembra 2015 doživela pomemben trenutek - cerkveni simpozij v Firencah, katerega tema bo: “V Jezusu Kristusu novo človeštvo”. Pod vodstvom svetega očeta in škofov živi v odnosu z vesoljno Cerkvijo, ki je poklicana k obhajanju izredne sinode o družini (“Pastoralni izzivi družine v kontekstu evangelizacije”) in ki, po besedah papeža Frančiška, vidi leto 2015 kot leto posvečenega življenja.

SREČANJE Z RIMSKIM OBČESTVOM

OSTATI V ŠOLI PRVEGA OBČESTVA

Prva rimska Cerkev

Pastorala, ki ne izhaja iz naših idej ...

18. Na tej točki bi se lahko pastoralno pismo omejilo na podajanja nekaterih smernic glede štirih točk, ki so se pojavile na škofijskem pastoralnem zasedanju, začenši pri "delih občestva" in pri določitvi nekaterih konkretnih pobud z upanjem na podelitev, ki bi privedla do njihove uresničitve. Na ta način pa bi tvegali, da se zapremo v svoje probleme in izgubimo odnos z Božjo besedo in smatramo naše opiranje na prvo krščansko občestvo kot zaključen postranski dogodek. A če je to opiranje to, kar nam pravi kako biti resnična Cerkev, kako je mogoče to zanemariti? Če je ta oporna točka to, kar nas spodbuja, da "krenemo na pot", kot pravi papež Frančišek (*«Božja beseda nam stalno kaže, kako Bog poziva verujoče, naj "krenejo na pot"»*). Evangelii gaudium [Veselje evangelija], števil. 20), kako lahko to pustimo ob strani? Ostanimo torej v šoli prvega občestva in se tako, da imamo vedno pred očmi izkušnjo jeruzalemske Cerkve (in antiohijske) poskusimo obrniti na eno drugo prvih krščanskih občestev: tisto iz Rima.

... ampak izhaja iz soočenja s prvim rimskim občestvom ...

19. Kot sem spomnil na začetku tega pisma, je bila rimska Cerkev tudi cilj Apostolskih del, ki se začnejo v Jeruzalemu in se zaključijo prav takrat, ko je Pavel prišel v Rim. Zaključek knjige Apostolskih del se mogoče zdi celo oster. Pričakovali bi, da bi Luka, avtor Del, zadovoljil našo radovednost glede usode Pavla, ki je prišel v glavno mesto cesarstva v verigah in s ciljem, da se pojavi pred Cezarjevim sodiščem, na katerega je bil poklican: bo obsojen ali osvobojen? In, po tej drugi domnevi, kaj bo nato naredil? Se bo ustavil v Rimu, ali bo nadaljeval s svojimi apostolskimi potovanji, mogoče v Španijo? Kdaj bo zopet pahnjen v ječo v Rimu in bo mučen? Ta naša vprašanja so upravičena, ampak svetega avtorja ne zanima pripovedovanje o Pavlu, temveč predstavitev dejstva, da je evangelij zaključil svojo prvo pot, ko je prišel v središče Sredozemlja. Mučeništvo apostolov Petra in Pavla je za vedno napravilo Rim za središče krščanstva, Cerkev, ki «predseduje ljubezni» (Ignacij Antiohijski, *Pismo Rimljanom*), sedež Petrovih naslednikov, opora in zagotovilo cerkvene skupnosti.

... preko Pisma Rimljanom, ki govori o ...

20. Nova zaveza nam govori o prvem krščanskem občestvu v Rimu, predvsem preko pisma Pavla Rimljanom. Obsežno pismo (kar 7101 besed: najdaljše antično pismo), ne-lahko branje, predvsem v njegovem prvem delu znanstvenega značaja (pogl. 1-11), ki pa nam je lahko to leto v veliko pomoč glede na štiri točke, ki nas posebej zanimajo.

... poslušanju Božje besede

Pismo Rimljanom – ki je sama Božja beseda –, predstavlja predvsem nenehno nanašanje na Sveto pismo, ki ga apostol obilno citira, da bi podprl svoje argumente (v znanstvenem delu) in njegova konkretna navodila občestvu (v drugem delu: pogl. 12-16). Jasno pojasnilo tega, kako je bila Božja beseda temeljna za prvo Cerkev in mora biti tudi za nas.

... krščanskem uvajanju

Pavlovo pismo rimski Cerkvi vsebuje tudi zelo pomenljive poudarke o krstu (prim. pogl. 6) in predvsem predstavlja vero kot to, kar rešuje po Kristusovi milosti. Poleg tega daje apostol velik poudarek vlogi Svetega Duha, ki ga prva dva zakramenta krščanskega uvajanja – sveti krst in sveta birma – podarjata verniku (prim. pogl. 8).

... sprejemu

V zaključnem delu pisma je Pavel obširno razvil tretjo temo, ki nas zanima in o kateri smo se trudili razmišljati že lansko pastoralno leto, o temi sprejemanja (prim. pogl. 14-16).

Ne da bi pozabili na mladinsko pastoralo

Kot vidimo, so v pismu Rimljanom prisotni vsi elementi (razen mladinske pastore, a bomo videli, da so posredno dana tudi dragocena navodila za mlade), o katerih želimo razmišljati, da bi nato delovali v tem pastoralnem letu. Pismo nam med drugim lahko pomaga, da osvojimo tudi druge vidike o tem, "kdo je Cerkev", saj smo poklicani, da to pretehtamo, in ki sestavljajo potrebni splošni kontekst, znotraj katerega naj bi umestili pozornost do štirih izbranih tem. Torej ga imamo lahko za temeljno oporo.

Rimska Cerkev, naslovljenka Pisma Rimljanom

Služabniki Božje besede

21. Nevarnost, ki se ji je treba izogniti ob uporabi Božje besede je, da bi jo pri spoznavanju in uresničevanju pastoralnih izbir uporabljali kot orodje: v resnici vemo že, kam hočemo priti in samo *občasno* poiščemo iščemo kakšen stavek podpore v Svetem pismu. A Sveto pismo ni skupek citatov, pripravljenih v potrebi, kot kadar se v pogovoru citira kakšen bolj ali manj poznan izrek slavne osebe (ali pogosto prisojen nekomu ...), o katerem se skoraj nikoli ničesar ne ve, niti se ne ve, kdaj in kako je izgovoril tiste besede. Božjo besedo je treba spoštovati v njeni celovitosti in ne razdeljene na to, kar nam je všeč, ali nam je uporabno. Pravilna raba zaheva torej, da se predvsem prepustimo njenemu pozornemu poslušanju. Nismo gospodarji Božje besede, temveč njeni služabniki.

Poslušanje na različnih ravneh

22. Torej je temeljno in to predlagam vsakemu občestvu – pa tudi vsakemu vernemu posamezniku -, ki si z razpoložljivostjo, ponižnostjo, potrpežljivostjo in zakaj ne?, z veseljem in zanimanjem, želi v šolo Pisma Rimljanom, še posebej na srečanjih kateheze za odrasle, v bibličnih skupinah in v tečajih za versko poglobljanje. Skušalo se bo na škofijski ravni ponuditi pobude in pomoč, da bi olajšali to branje. Tu se omejujem na predstavitev prvotnih smernic za (tudi osebno) branje pisma svetega Pavla.

Apostol piše kristjanom v Rim

Cerkve ne sestavljajo neznanci

23. Potrebno je začeti z vprašanjem: Zakaj je Pavel pisal rimskemu občestvu iz Korinta, najbrž z datumom, ki po mnenju strokovnjakov niha med 54 in 58 po Kr.? Cerkvi, v kateri on še ni bil, niti je ni evangeliziral, za razliko od tistih v Mali Aziji, Makedoniji in Grčiji (Antiohija v Pizidiji, Konia, Listra, Derbe, Efez, Filipi, Korint itd.). Cerkvi, ki je že nekoliko številna in razčlenjena na različna občestva, glede na Pavlove pozdrave na koncu posma v 16. pogl., kjer apostol imenuje kar 24 oseb (pozdravi, ki dokazujejo, kako rimska Cerkev ni bila za Pavla sestavljena iz neznancev). Cerkvi, ki mu je čez nekaj let prišla naproti, da ga je sprejela kot jetnika, ga spodbudila in ga nato gostila, prisiljenega na hišni pripor za dve leti (*«In tako smo prišli v Rim. Tamkajšnji bratje so slišali o nas, zato so nam prišli naproti do Apijevega trga in do Treh Tavern. Ko jih je Pavel zagledal, se je zahvalil Bogu in zrastle mu je pogum. Ko smo prišli v Rim, so Pavlu dovolili, da lahko stanuje zasebno, z vojakom, ki ga je stražil. [...] Celi dve leti je Pavel ostal v stanovanju, ki si ga je bil najel, in sprejemal vse, ki so prihajali k njemu. Oznanjal je Božje kraljestvo in o Gospodu Jezusu Kristusu učil z vso svobodo in brez ovir»* Apd 28,14-16; 30-31).

Zakaj Pavel piše Rimljanom

24. Zakaj pisati prav tem kristjanom pismo, ki ni napisano ob neki priložnosti, ali z namenom, da napove naslednji obisk (kar stori v 1. pogl. in ponovi v 15.)? Zakaj predstavitev razvoja njegovega nauka o rešenju, že predstavljenega v pismu Galačanom? Zakaj se sooča z drugimi zahtevnimi problematikami? Zakaj Pavel tako piše Rimljanom? Ne samo zaradi želje, da bi se predstavil temu občestvu, ki je postajalo središčno za prvotno Cerkev, ampak mogoče zaradi globokega občutka, da je bilo temu krščanskemu občestvu, vključenemu v največje mesto cesarstva in ki je še mlado, a na poti vere bolj zrelo od drugih (na primer tistega v Korintu), temu občestvu, ki je živelo v okolju, vse prej kot ugodnem za evangelij, in je bilo obdano v veliki večini z osebami poganske vere, potrebno najti temelj njegove vere in njegovega življenja.

Srce krščanskega oznanila

Torej je bilo^[NB1] potrebno jasno doumeti srce krščanskega oznanila: rešitev, ki prihaja od evangelija, ki *«je vendar Božja moč v rešitev vsakomur, ki veruje, najprej Judu in potem Grku. V njem se namreč razodeva Božja pravičnost, iz vere v vero, kakor je zapisano: Pravični bo živel iz vere.»* (1,16-17). Evangelij, ki oznanja, da *«saj so vsi grešili in so brez Božje slave, opravičeni pa so zastonj po njegovi milosti, prek odkupitve v Kristusu Jezusu. Njega je Bog javno določil, da bi bil s svojo krvjo orodje sprave, h kateri prideš po veri. S tem je hotel pokazati svojo pravičnost, zaradi odpuščanja prej storjenih grehov v Božji potrpežljivosti. Hotel je pokazati svojo pravičnost v sedanjem času, da je namreč sam pravičen in da opravičuje tistega, ki veruje v Jezusa»* (3,23-26).

“Opravičenje”

Papež Benedikt XVI. je tako povzel v eni svojih katehez nauk svetega Pavla – ki ga najdemo v Pismu Rimljanom in v Pismu Galačanom – glede “opravičenja”: *«Človek ni zmožen postati “pravičen” s svojimi lastnimi dejanji, ampak lahko resnično postane “pravičen” pred Bogom samo zato, ker mu Bog daje svojo “pravičnost”, ko ga združi s Kristusom, njegovim Sinom. In to zvezo s Kristusom človek doseže preko vere. V tem smislu nam sveti Pavel pravi: ne naša dela, ampak naša vera nas bo naredila “pravične”. Ta vera pa ni misel, mnenje, ideja. Ta vera je skupnost s Kristusom, ki nam ga Gospod podarja in zato postane življenje, postane soglasnost z Njim. Ali, z drugimi besedami, vera, če je prava, če je resnična, postane ljubezen, postane usmiljena ljubezen, izraža se v ljubezni do bližnjega. Vera brez ljubezni, brez tega sadu, ne more biti resnična vera. Bila bi mrtva vera»* (Splošna avdienca, 26. november 2008).

Jezus, novi Adam, začetek novega sveta

Jezus je torej novi Adam (prim. 5,12-21), ki nas je s svojo smrtjo in vstajenjem, katerih postanemo deležni po svetem krstu, rešil (prim. 6,1-14) in nam podaril Duha, vir prenovljenega življenja, poroštvo prihodnje slave in novega sveta (prim. 8. pogl.).

“Sveta korenina”

Sveti Pavel je zaključil prvi del svojega pisma tako, da je spomnil kristjane, ki izhajajo iz poganstva – torej tudi nas ... – da so oni samo “divja oljka” vcepljena v “sveti korenini” Izraela (prim. 11,16-24), kajti *«Bog ni zavrgel svojega ljudstva, ki ga je vnaprej spoznal»* (11,2).

Kako konkretno živeti evangelij

25. Od tega oznanila o srcu krščanske vere, je Pavel prešel na podajanje nasvetov za občestvo, ki mora konkretno živeti evangelij: vključeno v svet, a brez prilagajanja njegovi miselnosti (*«Ker je torej Bog tako usmiljen, vas rotim, bratje: darujte svoja telesa v živo, sveto in Bogu všečno žrtev; to je vaše smiselno bogoslužje. In nikar se ne prilagajate temu svetu, ampak se tako preobražajte z obnovo svojega uma, da boste lahko razpoznavali, kaj hoče Bog, kaj je dobro, njemu všečno in popolno»* 12,1-2); biti sposobno ljubiti (prim. 12-13), zakaj *«Ljubezen bližnjemu ne prizadeva hudega; ljubezen je torej izpolnitev postave»*

(13,10); v pričakovanju izpolnitve kajti *«noč se je pomaknila naprej in dan se je približal. Odvrzimo torej dela teme in nadenimo si orožje luči»* (13,12); odprto za sprejemanje in potrpežljivost predvsem do tistih, ki so šibki (prim. pogl. 14-15): *«Zato sprejemajte drug drugega, kakor je tudi Kristus sprejel vas, v Božjo slavo»* (15,7); razčlenjeno na razne manjše skupnosti in obogateno s poslanstvi (prim. 16. pogl.).

Najti temelj lastne vere

26. Pismo Rimljanom je torej spis, namenjen že evangeliziranemu občestvu, ki pa mora nenehno iskati temelje svoje vere, da bi živelo evangelij v konkretnosti brezbrizne, če ne sovražne družbe (Pavel je bil s Petrom in mnogimi predstavniki rimskih občestev ubit med Neronovim preganjanjem). Tudi mi smo že evangelizirani, živimo v nekem mogoče prikrito sovražnem svetu, a zagotovo brezbriznem, potrebnem nove evangelizacije. Vedno moramo začeti pri temeljih vere, se odpreti delovanju Duha, da bi delali majhne konkretne korake, ki nam pomagajo hoditi s ponižnostjo in zaupanjem po poti evangelija. Zgled prvega rimskega občestva in pismo, ki ga je nanj naslovil Pavel, sta nam lahko nedvomno v pomoč.

NAŠA CERKEV V LUČI PRVEGA RIMSKEGA OBČESTVA

Poslušanje Božje besede

Sveto pismo daje verniku ideje, želje in načrte

27. *«Blizu tebe je beseda, v tvojih ustih in v tvojem srcu; namreč beseda vere, ki jo oznanjamo. Kajti če boš s svojimi usti priznal, da je Jezus Gospod, in boš v svojem srcu veroval, da ga je Bog obudil od mrtvih, boš rešen. S srcem namreč verujemo, in tako smo deležni pravičnosti, z usti pa izpovedujemo vero, in tako smo deležni odrešenja»* (Rim 10,8-10).

«Kakor je pisano.» Kar šestnajstkrat se te besede pojavijo v Pismu Rimljanom, kot uvod za mnoge od 58 citatov Svetega pisma, ki jih je Pavel vstavil v Pismo Rimljanom (ne da bi šteli tistih implicitnih). Apostol je kot dober farizej, ki je bil vzgojen v Gamalielovi šoli (prim. Apd 22,3), dobro poznal Sveto pismo. Resnično "mu je blizu" in dejansko tvori njegov ekspresivni kontekst: Sveto pismo mu daje ideje, argumente, podobe, vrednote, pa tudi čustva, želje, načrte in sanje. Rimsko občestvo, na katerega se je Pavel obračal, je sestavljeno iz oseb, ki poznajo Sveto pismo: tako tistih, ki izvirajo iz judovstva, kot tistih, ki so bili prej pogani (a so najbrž prešli v krščanstvo zaradi bližine judovske skupnosti, "bogaboječi" in "prozeliti"). Če ne bi bilo tako, bi bilo nesmiselno njegovo stalno uporabljanje odlomkov iz Stare zaveze kot temelj argumentov, ki jih je apostol razvijal skozi celotno pismo.

Naj Božja beseda postane obzorje vsakega občestva

28. Delati je treba tako, da bo Božja beseda postala tudi pomenljivo obzorje vsakega občestva, vsakega kristjana: to je namen pristopa k šoli Božje besede. Ne beremo Svetega pisma samo zaradi zanimanja za zgodovino ali kot neko kulturno zanimivost, kot če bi bil arheološka najdba, ki jo je potrebno preučiti ali hraniti pod steklom. Niti ga ne beremo kot praktični priročnik. Ne nudi takojšnjih odgovorov na naša vprašanja, ne smemo ga brati, da bi takoj prejeli poduk ali rešitev, ki jo je potrebno udejanjiti. Domačnost z Božjo besedo zahteva veliko časa: ni dovolj en dan, en mesec in niti leto. A počasi, ko se raste v poznavanju Svetega pisma, se odkriva, da se ga vedno bolj razume, kajti Božja beseda se komentira z Božjo besedo. Zavemo se, da je postopoma postajala naš intelektualni in čustveni svet, iz katerega spontano izvirajo ideje, čustva, podobe in besede. Tako se je zgodilo predvsem Mariji, ki je sprejela besedo in jo utelesila, jo shranila in premišljevala v svojem srcu (prim. Lk

2,19.51). Tako je bilo za cerkvene očete prvih stoletij in za veliko mož in žena vseh časov. Ko beremo njihova besedila opazimo, da je pogosto stalno implicitno citiranje Svetega pisma, saj je postalo njihov naraven način izražanja. Tako z začudenjem odkrijemo, da imamo nalogo, da vsako življenjsko situacijo povežemo z enim odlomkom Božje besede: ne na umeten način, ampak povsem spontan. Božja beseda tako postane kriterij razumevanja, sodbe in izbire vsega.

Začeti dejavnosti občestva z odlomkom iz Svetega pisma

29. Vem, da je v nekaterih okoljih, še posebej na različnih župnijskih pastoralnih svetih prisotna (ali se nadaljuje) navada, da se srečanje začne s poslušanjem odlomka Božje besede. To je en način, ki se ga skuša živeti tudi v različnih škofijskih sodelujočih organih. Če se to stalno počne, v kratkem času opazimo, da Božja beseda ne ponuja – kot smo rekli – lahkih in hitrih rešitev naših problemov, ampak nas vključuje v pravo ozračje za delo spoznavanja.

Začenjanje z odlomkom iz Svetega pisma nas namreč "prisili", da dvignemo pogled od naših problemov, malih ali velikih, kakršnih že so, in se zazremo preko naših ozkih obzorij; preseje naše čustva, naše občutke, naše napetosti in naše grenkobe, ki so velikokrat ovira veselemu začetku in plodovitemu nadaljevanju verskih srečanj vsake vrste; odpre nas za dejavnost Duha, ki je tolažnik in tisti, ki v nas uteleša Besedo; postavlja nas v sozvočje z dihom Cerkve in človeštva (*"Vesetje in upanje, žalosti in strahovi današnjih, predvsem ubogih in vseh tistih, ki trpijo, so tudi vesetje in upanja, žalosti in strahovi Kristusovih učencev"*, zatrjuje Drugi vatikanski koncil: GS 1). Ne smemo izpustiti te izkušnje Božje besede. Moramo iti z njo naprej in jo z Božjo milostjo utrjevati.

To leto berimo skupaj Pismo Rimljanom

30. Seveda se občestveno poslušanje ne konča z uvodom na raznih srečanjih, ampak dobi in more dobiti različne oblike. Še posebej pa - če povzamem izkušnjo lanskega leta in jo razširim na več oseb -, prosim, da se v vsakem občestvu soočite to leto z napornim, pa tudi navdušujočim branjem Pisma Rimljanom. Z dvema glavnima ciljema: predvsem da bi spoznali "kdo je Cerkev" v odnosu do izkušnje prvega rimskega občestva (da bi se mi naučili biti Cerkev na pravi način); drugi pa je, da bi bolje presodili odlomke, ki so oporna točka za vidike, na katerih hočemo delati v tem pastoralnem letu in jih vključili v kontekst celega pisma. Primerni pripomočki bodo dani na razpolago župnijskim občestvom, da bi pripomogli k trudu pri branju Pisma Rimljanom. Tudi v okviru tradicionalnih teoloških tečajev bo poudarek na tem branju.

Brati Božjo besedo v svetopisemskih skupinah ...

31. Dobro bi bilo, če bi tudi različne svetopisemske skupine, župnijske ali ne, ki so razširjene v škofiji, izbrale (seveda ima vedno vsaka prosto pot) Pismo Rimljanom kot temeljno besedilo. Kar se tiče teh skupin, bi lahko bilo primerno bolj natančno poznavanje njihove razširjenosti, izmenjava izkušenj, da bi izboljšali uporabljene metode, trud za večjo odprtost drugim udeležencem, pripravljenost na spremljanje uvajanja novih izkušenj skupnega branja Božje besede.

... med duhovniki in diakoni ...

32. Vedno v odnosu z občestvenim branjem Božje besede, bi lahko bilo zelo uporabno nadaljevati ali ponovno vpeljati srečanja duhovnikov in diaconov dekanije ali bližnjih župnij dekanata v zvezi z nedeljsko liturgijo Božje besede. To bi lahko pripomoglo k rasti pravega bratstva in skladnosti med duhovniki in bi nudilo priložnost za bolj skrbno pripravo na nedeljsko pridigo (v povezavi z razmišljanjem o nagovoru papeža Frančiška v *Evangelii gaudium*).

... osebno

33. Treba je tudi omeniti osebno prizadevanje pri branju, poslušanju in molitvi Božje besede. Bistveno prizadevanje tudi glede občestvenega približevanja Božji besedi: samo z osebno vpletenostjo Božja beseda

spreobrača srca, postaja življenje in daje rast občestvu. Pomoč pri tem bo lahko prišla iz postnega časa tega leta, ki se bo predstavil kot "molitvena šola", ki izhaja iz Božje besede [NB2].

Krščansko uvajanje: sveti krst

34. *«Ali mar ne veste, da smo bili vsi, ki smo bili krščeni v Kristusa Jezusa, krščeni v njegovo smrt? S krstom smo bili torej skupaj z njim pokopani v smrt, da bi prav tako, kakor je Kristus v moči Očetovega veličastva vstal od mrtvih, tudi mi stopili na pot novosti življenja. Če smo namreč z njim zraščeni v podobnosti njegove smrti, bomo tudi v podobnosti njegovega vstajenja. Vemo, da je bil naš stari človek križan z njim vred, da bi bilo telo greha uničeno in da bi mi več ne hlapčevali grehu. Kajti kdor je umrl, je opravičen greha. Če pa smo s Kristusom umrli, verujemo, da bomo z njim živeli, saj vemo, da Kristus, potem ko je bil obujen od mrtvih, več ne umre; smrt nad njim nima več oblasti. Kajti kar je umrlo, je umrlo zaradi greha enkrat za vselej, kar pa živi, živi Bogu. Tako tudi vi: mislite, da ste mrtvi za greh, a da živite za Boga, v Kristusu Jezusu» (Rim 6,3-11).*

Krst kot temelj krščanskega življenja

Pismo Rimljanom jasno govori o krstu samo v šestem poglavju. Noče biti zaključena obravnava teme: pomembnost tega zakramenta, priprava nanj, način podelitve in tako dalje. Je bolj Pavlov poziv pripadnikom rimskega občestva glede resnice, ki je temelj njihovega krščanskega življenja: svetega krsta. Poziv zaradi nečesa, kar je zelo očitno njegovim poslušalcem. Vsi so se zagotovo spomnili poti, ki jih je vodila do tega, da so postali kristjani: poslušanje evangelijskega oznanila, njegov sprejem v veri, spreobrnitev življenja, krst in vstop v krščansko občestvo.

S krstom umremo grehu

35. Apostol se je skliceval na krst v kontekstu argumentov, ki jih je razvil v prvih poglavjih pisma, posebej v 5. pogl., kjer je predstavil vzporednico med Adamom in Kristusom z zaključkom: *«Kakor se je torej po prestopku enega človeka zgrnila obsodba na vse ljudi, tako tudi zaradi pravičnega dejanja enega prihaja na vse ljudi opravičenje, ki daje življenje. Kakor so namreč zaradi neposlušnosti enega človeka mnogi postali grešniki, tako bodo tudi zaradi poslušnosti enega mnogi postali pravični» (5,18-19).* Ko je to zatrdil, se je Pavel soočil z lahko in zmotno (ter ugodno) posledico: če je tako, če smo rešeni po milosti, če je torej več greha in zato več milosti ..., se pravi, da lahko še naprej grešimo: *«Kaj bomo torej rekli? Naj vztrajamo v grehu, da se pomnoži milost?» (6,1).* Apostolov odgovor je: *«Nikakor ne. Le kako bomo mi, ki smo odmrli grehu, mogli še živeti v njem?» (6,2).* S krstom smo umrli grehu in zato se apostolovo utemeljevanje nadaljuje z zgoraj navedenimi vrsticami.

Krst nas vključi v Kristusa mrtvega in vstalega

Krst nas torej vključi v Kristusovo Veliko noč, v skrivnost njegove smrti in vstajenja, nam da, da umremo grehu in vstanemo v novo življenje, ki je življenje Kristusa, Vstalega. Pavel pogosto vse to omenja v svojih pismih. Na primer, ko piše Kološanom, trdi: *«S krstom ste bili namreč pokopani skupaj z njim, v njem ste bili tudi obujeni, po veri v delovanje Boga, ki ga je obudil od mrtvih. Skupaj z njim je oživil tudi vas, ko ste bili mrtvi zaradi prestopkov in zaradi neobrezanosti svojega mesa. Odpustil nam je vse grehe in izbrisal zadolžnico, ki se je s svojimi določbami glasila proti nam. Odstranil jo je iz naše srede in jo pribil na križ» (Kol 2,12-14).* In posledica je: *«Če ste torej vstali s Kristusom, iščite to, kar je zgoraj, kjer je Kristus, sedeč na Božji desnici. Mislite na to, kar je zgoraj, ne na to, kar je na zemlji. Kajti umrli ste in vaše življenje je skrito s Kristusom v Bogu. Ko se bo prikazal Kristus, vaše življenje, tedaj se boste*

tudi vi prikazali z njim v slavi» (Kol 3,1-4).

Krst, razlog edinosti v različnosti

36. Še drugi element, ki ga apostol poudarja glede krsta je dejstvo, da presega vsako razlikovanje – predvsem versko med Judi in Grki, obrezanimi in neobrezanimi, pa tudi družbeno med sužnji in svobodnimi in naravno med moškim in žensko –, ker daje vsem isto dostojanstvo Božjih otrok. Tako zagotavlja v pismu Galačanom: *«Vi vsi ste namreč po veri v Kristusa Jezusa Božji sinovi. Kajti vsi, ki ste bili krščeni v Kristusa, ste oblekli Kristusa. Ni ne Juda ne Grka, ni ne sužnja ne svobodnjaka, ni ne moškega ne ženske: kajti vsi ste eden v Kristusu Jezus. Če pa ste Kristusovi, ste potemtakem Abrahamovi potomci, po obljubi pa dediči»* (Gal 3,26-29).

Krst kot temelj različnih poslanstev

37. Iz tega sledi – in to je drug vidik Pavlove misli glede krsta – edinstvo v krščanskem občestvu, ki tvori eno samo telo, v raznolikosti poslanstev. Efežanom je pisal: *«Eno telo in en Duh, kakor ste tudi bili poklicani v enem upanju svojega poklica. En Gospod, ena vera, en krst: en Bog in Oče vseh, nad vsemi in po vseh in v vseh. Vsakomur izmed nas pa je bila dana milost po meri Kristusovega daru»* (Ef 4,4-7). In Korinčanom: *«Kakor je namreč eno telo in ima veliko delov, vsi telesni deli pa so eno telo, čeprav jih je veliko, tako je tudi Kristus. V enem Duhu smo bili krščeni v eno telo, naj bomo Judje ali Grki, sužnji ali svobodni, in vsi smo pili enega Duha»* (1Kor 12,12-13).

Tudi rimsko občestvo se je predstavilo kot dobro razčlenjeno po službah. Tako vsaj v Rim 12, 4-8, kjer govori o različnih karizmah: *«Kajti kakor imamo v enem telesu mnogo delov, ti deli pa nimajo vsi istega delovanja, tako smo tudi mi, čeprav nas je več, eno telo v Kristusu, posamezni pa smo si deli med seboj. Imamo različne milostne darove, pač po milosti, ki nam je bila dana. Če ima kdo dar preroštva, naj ga uporablja v skladu z vero. Kdor ima dar služenja, naj ga uporablja za služenje. Kdor ima dar učenja, naj uči. Kdor ima dar spodbujanja, naj spodbuja. Kdor daje, naj daje širokosrčno. Kdor je predstojnik, naj ga odlikuje vestnost. Kdor izkazuje usmiljenje, naj to dela z veseljem»*. Službe, ki poudarjajo tudi ženske in sužnje, so razvidne iz pozdravov v zaključku (prim. 16,1-16), kjer so navedene mnoge žene in vsebujejo značilna imena sužnjev in osvobodencev. Temelj vsega, čeprav Pavel tega ne trdi v Pismu Rimljanom, ampak v drugih pismih, je krst.

V občestvu poglobiti nauk o krstu

38. Nauk apostola Pavla, v Pismu Rimljanom in drugih besedilih, nas spominja na različne elemente, vezane na krst, ki si zaslužijo, da bi bili poglobljeni v zavesti vsakega in v naših občestvih. Že v pastoralnem pismu lanskega leta, *Kdo je Cerkev*, sem poudaril absolutno pomembnost krsta za krščansko občestvo, glede na izkušnjo, prisotno v Apostolskih delih. Lahko sedaj napravimo kakšen majhen konkreten korak v pravo smer?

Naj jih nakažem nekaj, ki se jih bo čez leto lahko poglobilo. V vsakem primeru, tudi na pastoralni poti tega leta, je to, kar je bistveno, da se trudimo z velikodušnostjo in razumnostjo, ampak brez skrbi, da bi morali takoj dobiti konkretne rezultate, in predvsem, da ostanemo dojemljivi za delovanje Svetega Duha (ki ga moramo nenehno klicati): On ve, kaj Gospod prosi našo Cerkev, da bi postajala vedno bolj *«Jagnjetova nevesta»* (Raz 21,9).

Dati prednost krstu

39. Nekateri koraki, ki jih moramo napraviti so na ravni prepričanja. Prvi korak je v tem, da damo prednost krstu v lastnem čutenju in delovanju občestva (kot tudi župnika, duhovnika, diakona, redovnice, katehistinje, vernika, staršev itd.). Če je kaj, kar mora neko krščansko občestvo narediti je, da udejanja ukaz Vstalega: *«Pojdite torej in naredite vse narode za moje učence. Krščujte jih v ime Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih izpolnjevati vse, kar koli sem vam zapovedal!»* Mt 28,19-20).

Vse ostalo je drugega pomena. Za krst bi bilo potrebno vložiti vsaj iste energije (v smislu časa, oseb in sredstev), ki se jih v naših občestvih porablja za strukture, srečanja, praznovanja, katehetske, karitativne, kulturne, športne in rekreativne dejavnosti. Ni res, da ni časa ali oseb na razpolago: treba je biti prepričan o prednosti in s potrpežljivostjo in velikodušnostjo se najdejo čas, osebe in sredstva.

Končan je čas "krščanstva"

40. Drugo prepričanje, ki mora dozoreti je, da tudi v naših krajih nismo več v kontekstu "krščanstva", ni več družbenega življenja, kjer so bila jasna nekatera načela in nekateri običaji, navdahnjeni ob krščanski veri. Jasno je bilo, na primer, da je bilo treba krstiti – in to čim prej – vse pravkar rojene otroke ali stare nekaj dni. Bilo je vnaprej znano, da bodo ti otroci, med odraščanjem, v družini imeli prostor, v katerem – seveda ne v vseh družinah v enaki meri – bodo odnos do Boga, krščanskih vrednot in do verske prakse logični sestavni deli. Oporne točke, ki jih je otrok srečeval tudi v družbenem okolju kraja in šole. Zato se je otrok, ki je prišel k verouku znal pokrižati, poznal je molitve, hodil pogosto v cerkev, imel je neko določeno znanje o Jezusu in njegovem življenju (in o takoimenovanih svetopisemskih zgodbah), bile so mu jasne določene osnovne evangeljske vrednote. Tega konteksta "krščanstva" že nekaj let (in mogoče desetletij) ni več. Včasih se tega ne zavemo, zato ker so v družbi ostale nekatere oblike "civilne" in "istovetne" vernosti (nekatero tradicionalne slovesnosti ostajajo in jih vsi sprejemamo, vsaj nad določeno starostjo, tudi s sodelovanjem družbenih krogov), ki tvegajo, da nas slepijo glede krščanske zaznamovanosti naše družbe; tako zaradi dejstva, da prizadevanje za stvari, ki jih je treba opraviti, vzame vse energije; kot – to moramo povedati – zaradi neke določene lenobe pri ponavljanju nečesa, kar se je vedno počelo (čeprav tale *vedno*, če dobro pogledamo, ni star več kot deset let), zaradi neke vrste utrujenosti, združene z obupom (tudi razumljivo ...) in zmedenostjo pri soočanju s spremembami.

Postati kristjan ni nekaj predvidenega

41. Tretje prepričanje, ki ga moramo imeti je, da naša občestva ne smejo več imeti za nekaj predvidenega, da je postati kristjan nekaj avtomatičnega, tudi za otroke, ki se rodijo krščanskim staršem, ampak je potrebna misijonska dejavnost za oznanjevanje vere nevernikom in tudi vernim staršem, ki so jo pogosto izgubili. Poleg tega je treba jasno predlagati krst, spremljanje pred in po krstu (ki naj bo postopno do veroučne dobe), aktiven sprejem novih kristjanov v občestvo (ki jih mora imeti za svoje).

Župnijski pastoralni svet se zaveda sprejema krsta

42. Naravno okolje za zorenje teh prepričanj je župnijski pastoralni svet. Torej bi bilo lahko primerno predvideti eno ali dve srečanju, da bi si približali konkretni položaj, v katerem se nahaja občestvo. Ne bi smelo biti težko, na primer, vzeti eno ali več "navadnih" nedelj po izbiri, preveriti obisk glede na število prebivalcev župnije (nočemo svetovati neke natančne sociološke raziskave, ampak samo da bi se zavedli položaja, ga živeli in se odzvali na evangeljski način). Tako kot ne bi smelo biti težko videti, koliko krstov je na leto (ali bolje, v nekaj letih, glede na odlašanje s krstom) glede na rojene in spoznati (s spoštovanjem do oseb) položaj staršev in botrov.

Predlagati krst

43. Ko bi se enkrat zavedli položaja, bi župnijski svet z župnikom lahko pogledal, kaj se že počne in kaj se resnično (a z nekim pogumom ...) lahko spremeni na bolje ali premakne s točke nič. Točke, ki bi jih bilo potrebno preveriti, bi lahko bile naslednje. Predvsem predlog krsta. Potrebno je seveda sprejeti na pozoren in odprt način starše, ki prosijo zanj, jim pomagati, ko je potrebno, da preidejo od prošnje zaradi tradicije ali drugih omejenih razlogov, do povsem evangeljske prošnje. Potrebno pa bi bilo, z obzirnostjo in uvidevnostjo, predlagati za zakrament tudi tistim, ki nanj ne pomislijo, tistim,

ki ga hočejo preložiti na leta, ko bo otrok velik in tako dalje. Ta predlog bi lahko prej kot župnik (ki se ga pogosto in zmotno smatra za osebo, ki nekaj počne in govori "zaradi poklica") podali sami sorodniki, prijatelji in sosedje. Ni lahko, a je potrebno poskusiti in biti bolj aktivni v misijonarjenju, prepričani, da se ne predlaga neke dolžnosti ali formalnosti, ampak dar milosti, in da hočemo biti s preprostostjo in ponižnostjo, priče ljubezni Očeta do tistega otroka, ki je prišel na svet, in hkrati prinašalci sprejemajočega veselja celotnega krščanskega občestva do njega in njegovih staršev.

Spremljati do krsta

44. Potrebno je spremljanje, ki pripravlja na obred. Glede tega ni bistveno število srečanj: lahko je samo eno ali pa jih je dvajset ... Kar šteje je, da se starše, ki prosijo za krst ali ki so sprejeli predlog krsta, poslušajo, sprejme z naklonjenostjo, ki jo spremlja obzirnost. Protagonisti tega sprejema – a v imenu celotnega občestva – so lahko župnik (ali drug duhovnik), diakon (z morebitnim sodelovanjem žene), krščanski par (bolje če je iste starosti kot novopečeni starši), redovnik ali redovnica, katehet. Priprave ne smejo biti preveč vztrajanje na katehetskem znanju, ampak morajo voditi k zavedanju o velikem daru krsta, o odnosu, ki ga zakrament vzpostavi z Bogom in krščanskim občestvom, o odnosu med Božjim očetovstvom in tistim od staršev in tako dalje. Zelo primerno je, da so tudi taka srečanja, ko se obišče starše in otroka pri njih doma in da so v času priprave priložnosti za srečanje med starši, otrokom in krščanskim občestvom (en nasvet bi bil, da se krščenca predstavi občestvu nekaj tednov prej med mašo in se takrat napove obrede priprave). Pomembno je, da pastoralni svet v vsaki župniji ali tudi med bližnjimi župnijami izbere, majhno "skupino za krst", ki jo sestavljajo zgoraj navedene osebe in ki spremlja izkušnjo.

Vloga botrov

45. Med pripravo bo tudi preverjena možnost staršev glede izbire primernih botrov. V odsotnosti je lahko prikladno, da župnijsko občestvo – konkretno župnik s skupino – predlaga botre, ki jih vzame iz same skupine ali izmed parov, ki pripadajo družinskim skupinam ali izmed katehetov in vzgojiteljev (seveda bi oseba, ki jo predlaga družina, lahko prisostvovala obredu v vlogi "priče").

Javni krstni obred

46. Obred svetega krsta ne sme biti zaseben, ampak se mora po pravilu odvijati med nedeljsko mašo, se pa izbere najbolj primerne nedelje (posebej tiste v velikonočnem času). Napoved pripravljanih obredov ter modra in dostojna zmernost bosta obred napravila za pravo praznovanje za občestvo, katerega se lahko udeležijo vsi, ne samo sorodniki in prijatelji staršev krščenca. Še glede obreda: bistvena je uporaba krstnega kamna (potrebno ga je namestiti, kjer je možno), da se izognemo začasnim in pogosto nespodobnim rešitvam. Krstni kamen, kot nas uči tudi sama naša tradicija (o kateri pričajo mnoge naše cerkve), je bistveni element za neko župnijsko cerkev in mora biti ovrednoten tudi izven obreda svetega krsta.

Spremljanje po krstu

47. Po obredu je potrebno – in tudi glede tega se mora župnijski pastoralni svet soočiti in sprejeti kakšno odločitev –, da se spremljanje novega kristjana (in njegovih staršev) nadaljuje v času do veroučne dobe. Imamo več različnih načinov (nekateri že rodovitno preskušene v naših župnijah: "posnemati" v dobrem ne samo, da ni prepovedano, ampak je zelo modro in primerno): skrb, da ne prekinemo neuradnih odnosov med tistimi, ki so pripravljali starše in samimi starši, praznovanje za krščenca tistega leta, nekateri prazniki, namenjeni majhnim otrokom (božična devetdnevica, blagoslov otrok na Svete tri kralje, angeli varuhi itd.), povabilo staršem z otroki na kakšno slovesnost ali praznovanje občestva, priprava rojstnodnevnih zabav, na katere so povabljeni vsi otroci, rojeni v tistem obdobju leta, vzporedno prisostvovanje

predšolskih otrok pri nedeljski sveti maši.

Krst v veroučni dobi in kasneje

48. Poseben primer, ki postaja pogost v naših župnijah, je primer otroka v veroučni dobi, ki prosi (v soglasju s starši) za sveti krst. V takih okoliščinah je potrebno upoštevati določila, ki jih daje Italijanska škofovska konferenca, vključiti otroka v veroučno skupino njegovih vrstnikov in zgrabiti ugodno priložnost, da se vsem ponovno odkrije dar krsta, ki so ga prejeli kot otročki. Seveda bo moral otrok za svojo krščansko rast začutiti sprejem in veselje celotnega občestva in ne samo njegove veroučne skupine.

Krst odraslih

49. V teh letih je tudi pojav odraslih, ki prosijo za krst postal ne več tako redek. V takih primerih je treba vprašati za to pooblaščenega na katehetskem uradu in delovati tako, da tudi pri odraslem, ki postaja kristjan, sodeluje celotno občestvo.

Krščansko uvajanje: sveta birma

Sveti Duh, pečat, ki ga podarja sveta birma

50. Sveti Pavel večkrat govori o Svetem Duhu v Pismu Rimljanom, kot tudi v drugih pismih. Seveda je zelo pomenljiv odlomek tisti v 8. pogl., ki predstavlja vrhunec vseh sklepov, ki jih je apostol napravil v prvem delu pisma. Predlagam, da ga preberemo in premišljujemo skoraj v celoti, da bi razumeli, kako deluje Sveti Duh v nas. Tisti Duh, ki nam je bil podarjen z zakramentom svetega krsta in čigar dar, kot neizbrisni "pečat", nam je podeljen z zakramentom svete birme.

Duh, začetek novega življenja, nasprotje greha

Apostol zapiše tri temeljne trditve glede Svetega Duha. Prva je dejstvo, da je Sveti Duh začetek novega življenja za vernika v nasprotju s tem, kar je greh ali "meseno" (ne v smislu telesa, ampak človeške resničnosti, ki jo je uničil greh): *«Kajti tisti, ki so po mesu, mislijo na to, kar je meseno; tisti pa, ki so po Duhu, mislijo na to, kar je duhovno. Toda meseno mišljenje je smrt, duhovno mišljenje pa življenje in mir. [...] Vi pa niste v mesu, ampak v Duhu, če le prebiva v vas Božji Duh. In če kdo nima Kristusovega Duha, ni njegov. Če pa je v vas Kristus, je telo sicer mrtvo zaradi greha, duh pa je življenje zaradi pravičnosti. In če prebiva v vas Duh njega, ki je obudil od mrtvih Jezusa, bo on, ki je obudil Kristusa od mrtvih, po svojem Duhu, ki prebiva v vas, priklical v življenje tudi vaša umrljiva telesa. Potemtakem, bratje, nismo dolžniki mesu, da bi živeli po mesu. Če namreč živite po mesu, boste umrli, če pa z Duhom morite dela telesa, boste živeli»* (8,5-6.9-13).

Duh nas dela otroke, sposobne klicati Očeta

Duh nas nato naredi za otroke in nam da, da postane naš Jezusov klic: "Aba, Oče". Naredi nas za dediče Boga in sodediče Kristusa ter deležne njegovega trpljenja in njegove slave: *«Kajti vsi, ki se dajo voditi Božjemu Duhu, so Božji sinovi. Saj niste prejeli duha suženjstva, da bi spet zapadli v strah, ampak ste prejeli duha posinovljenja, v katerem kličemo: "Aba, Oče!" Sam Duh pričuje našemu duhu, da smo Božji otroci. In če smo otroci, smo tudi dediči: dediči pri Bogu, sodediči s Kristusom, če le trpimo z njim, da bomo z njim tudi poveljani»* (8, 14-17).

Duh podpira upanje novih nebes in nove zemlje

Duh pa podpira naše upanje in tisto celotnega stvarstva, ki nepotrpežljivo čaka razodetje Božjih sinov. To počne, ko preiskuje naša srca, ko razlaga pričakovanja, želje, ječanje, ki jih je Bog položil v globino nas samih. Samo Duh zna izraziti naše hrepenenje in hrepenenje stvarstva po izpolnitvi, nebeškem kraljestvu, novih nebesih in novi zemlji, da bi za vedno postali sveto mesto, Jagnjetova nevesta: *«Mislim namreč, da se trpljenje sedanjega časa ne dá primerjati s slavo, ki se bo razodela v nas. Kajti stvarstvo nestrpno hrepeni po*

razodetju Božjih sinov. Stvarstvo je bilo namreč podvrženo ničevosti, in sicer ne po svoji volji, ampak zaradi njega, ki ga je podvrgel, v upanju, da se bo tudi stvarstvo iz suženjstva razpadljivosti rešilo v svobodo slave Božjih otrok. Saj vemo, da celotno stvarstvo vse do zdaj skupno zdihuje in trpi porodne bolečine. Pa ne samo ono: tudi mi, ki imamo prvine Duha, tudi mi zdihujemo samo v sebi, ko željno pričakujemo posinovljenje, odrešenje svojega telesa. Odrešeni smo bili namreč v upanju; upanje, ki ga gledamo, pa ni več upanje – kdo bo namreč upal to, kar že vidi? Če pa upamo to, česar ne vidimo, pričakujemo to s potrpežljivostjo. Prav tako tudi Duh prihaja na pomoč naši slabotnosti. Saj niti ne vemo, kako je treba za kaj moliti, toda sam Duh posreduje za nas z neizrekljivimi vzdihom. In on, ki preiskuje srca, ve, kaj je mišljenje Duha, saj Duh posreduje za svete, v skladu z Božjo voljo» (8,18-27).

51. Odlomek iz Rimljanov nam mora v vsem svojem pretresljivem bogastvu razkriti navzočnost in delovanje Duha v našem življenju in v življenju krščanskega občestva. Branje Apostolskih del v lanskem letu nam je že nakazalo, kako je navzočnost in vodenje Duha temeljno za življenje in predvsem za misijonsko delovanje Cerkve.

Duh je dan po zakramentih

Po izrednem dogodku Binkošti, nam je Sveti Duh dan po zakramentih, še posebej po svetem krstu in birmi, ki je dopolnitev krsta. Ta drugi zakrament, v katerem se daje velik poudarek na sedmere darove Duha, pogosto tvega, da bi bil narobe razumljen zaradi enega od imen, po katerem je poznan: "potrditev". Gre za "potrditev" Božjega daru in ne toliko za "potrditev" naše vere. Zakramenti so namreč predvsem darovi milosti in ne "nagrada" za našo vero ali vnaprej znan zaključek naše poti pripravljanja. So milost, ki jo je treba sprejeti, in jo, vedno po milosti, živeti. Seveda zahtevajo vero: obhajajo se v veri Cerkve in v tistem, ki jih sprejema, zahtevajo vero v Gospoda in v njegov dar rešenja. Tako je tudi pri sveti birmi.

Težave pri načinu podeljevanja svete birme

Ločitev tega zakramenta od krsta, še posebej zato, da bi poudarili vlogo škofa kot poslanca, in to, da se je birmo prestavilo po obhajanju prejema prvega svetega obhajila, je sveto birmo napolnilo s pomeni, ki ji niso lastni. Premik obreda v dobo odraščanja je nedvomno postavil ta zakrament pred zahtevo na poti vsakega vernika, ki je bil krščen kot otrok, to pa je osebna pridobitev vere v mladostni dobi, v dobi izbor. Ena stvar je potrditi svojo pripadnost Kristusu v mladostni dobi, druga pa prejeti zakrament svete birme kot dopolnitev poti uvajanja.

Poti krščanskega življenja z vidika katehumenata

52. V pričakovanju tega, da bi ugotovili, kako našim mladim zagotoviti (in v kateri starosti) pot potrditve pripadnosti Kristusu in kako ovrednotiti priložnost za obnovitev (kot je že narejeno v drugih škofijah) zaporedja treh zakramentov krščanskega uvajanja z vidika katehumenata, je primerno, da je pot med krstom in prvim svetim obhajilom – po zgoraj navedenih pojasnilih – in med tem in sveto birmo, enotna pot, brez prekinitev (če je tako, je torej potrebno popraviti dosedanje prakso in znižati starostni pogoj za prejem svete birme, kot so nekatere župnije že začele delati). Pot, sestavljena ne samo iz veroučnih srečanj, ampak konkretne izkušnje krščanskega življenja, ki ga vodi Sveti Duh, in vključevanja v občestvo. Pot, ki poudarja tudi kraje pričevanja za vero, s katerimi je naša Cerkev bogata (bazilika in krstilnica v Ogleju, krstilnica in bazilika v Gradežu, cerkev v San Canzian d'Isonzo, da naštejemo nekatere) in kraji pričevanja usmiljene ljubezni, ki so tudi navzoči pri nas (na primer menza pri kapucinih v Gorici in Karitas v Monfalconu (Trbižu); emporij solidarnosti v Gorici; zavodi za invalidne osebe San Giusto v Gorici in v Medei).

Mladi odrasli prosijo za sveto birmo

53. Še vedno glede zakramenta birme: potrebno se je zavedati, da ni malo odraslih, ki so bili krščeni kot otroci, ki prosijo za prejem. Razlogi so različni,

včasih vezani na željo, da bi se cerkveno poročili, drugič, da bi prevzeli vlogo botrov, spet drugič zaradi izbire vere. Izkušnja lanskega leta ob sodelovanju kakšnih desetih odraslih na postnih srečanjih s katehumenskim pridihom, ki so se odvijala v katedrali, dokazuje, da so te osebe pripravljene na naporno pot, da bi uvajanje v krščanstvo dopolnile s ponovno izbiro vere. Odprtost, ki jo mora sprejeti – znova tema sprejemanja ...– in podpreti celo krščansko občestvo in še posebej tisti, ki se postavlja ob bok tem bratom in sestram, da bi jih spremljal v tem napornem in veselem trenutku njihove krščanske dogodivščine.

Navodila za naše župnije

Kot je že bilo napovedano lansko leto, bodo na škofijski ravni glede tega nekatera določila, ki bodo vključevala te točke: na dekanijski ravni sestaviti skupino (bolje je, če so prisotne različne osebe: duhovnik, diakon, kateheti, zakonski par), ki bi sledila in spremljala odrasle birmance, ki bi jih župniki priporočili; ne smatrati prejema zakramenta svete birme pred poroko za nekaj nepotrebne; predvideti nekatere posebne slovesnosti za odrasle birmance v katedrali in mogoče v dekanatih na pomenljive datume (kot so velikonočna vigilija, Velika noč, Binkošti); "po birmi" spodbujati sprejem in posebno pozornost do odraslih birmancev v njihovih župnijskih občestvih.

Občestvo, ki sprejema

Veselje sprejemanja
označuje krščansko občestvo

54. Sposobnost sprejemanja, veselje do sprejemanja drugega, bi moralo biti posebna značilnost krščanskega občestva, kateremu je Gospod Jezus razodel pravi pomen in pravo vsebino sprejemanja: *«Kdor sprejme vas, sprejme mene; in kdor sprejme mene, sprejme tistega, ki me je poslal»* (Mt 10,40), *«Kdor sprejme enega takih otrok v mojem imenu, mene sprejme; kdor pa mene sprejme, ne sprejme mene, temveč tistega, ki me je poslal»* (Mr 9,37). A še preden smo naprošeni, da bi sprejemali, nas je Gospod sprejel, kot je izkusil Zahej, ko je slišal, da ga Jezus kliče *«Zahej, hitro splezaj dol, danes moram namreč ostati v tvoji hiši»* (Lk 19,5), in kot nam zagotavlja Janez v svojem prvem pismu: *«Ljubezen je v tem – ne v tem, da bi bili mi vzljubili Boga. On nas je vzljubil in poslal svojega Sina v pravno daritev za naše grehe»* (1Jn 4,10). Ljubezen, ki smo jo prejeli in ki jo nenehno prejemamo, se mora spremeniti v sposobnost ljubezni, postane celo "zapoved", zapoved, ki nas zaznamuje kot Jezusove učence *«Novo zapoved vam dam, da se ljubite med seboj! Kakor sem vas jaz ljubil, tako se tudi vi ljubite med seboj! Po tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, če boste med seboj imeli ljubezen»* (Jn 13,34-35). To je ljubezen, ki nam jo Gospod podarja, to, kar nas dela sposobne ljubiti; ljubljene brez nobenih zaslug smo poklicani, da na ta zastonski dar odgovorimo na edini možen način: *«Zastonj ste prejeli, zastonj dajajte»* (Mt 10,8). Prav zato, ker smo ljubljene in sprejeti, postajamo sposobni ljubiti in sprejemati predvsem Gospoda. Tako se je zgodilo Zaheju: Jezus ga je sprejel, se povabil v njegovo hišo in ga s tem napravil sposobnega sprejemati na pravi način osebe, od katerih je moral terjati davke, in uboge, ki jim je pomagal: *«Gospod, glej, polovico svojega premoženja dam ubogim, in če sem koga v čem prevaral, mu povrnem četverno»* (Lk 19,8).

Tudi Rimljani so doživljali
nesoglasja

55. V ozadju tega nauka Nove zaveze, je Pavel spomnil prvo rimsko občestvo na potrebo sprejemanja. Temu je namenil kar dve poglavji, 14. in 15. svojega pisma. Samo na videz je torej to postranska zadeva, glede na teme, obdelane v katehetskem delu. Za Pavla zagotovo ni. Rimsko občestvo je živelo situacije nesoglasij, medsebojnega obtoževanja zaradi nasprotnih si prepričanj glede hrane in tudi koledarja, nesoglasja, ki nam jih je danes težko natančno določiti v njihovih točnih okoliščinah (je šlo za stvari verske prakse, vezane na

judovstvo in poganke kulte?). To kar nas zanima je destvo, da se je rimsko občestvo razdelilo zaradi nekaj zadev, in ni pomembno, če se nam danes zdijo banalne: kaj naši spori in naša nesprejemanja nimajo pogosto izvora v popolnoma banalnih razlogih, včasih vezanih na osebne izkušnje, katerih se ne zavedamo?

Sprejemanje je odgovor
Bogu, ki nas sprejema,
čeprav nismo pravični

Tudi za Pavla, kot za odlomke Nove zaveze, ki smo jih zgoraj omenili, sprejem temelji na "odgovoru". Kakšno poglavje prej je apostol poudaril, da *«ko smo bili še slabotni, je Kristus v času, ki je bil za to določen, umrl za brezbožne. Težko namreč, da bi kdo umiral za pravičnega: morda bi si kdo še upal umreti za dobrega. Bog pa izkazuje svojo ljubezen do nas s tem, da je Kristus umrl za nas, ko smo bili še grešniki»* (5,6-8). Kot nas je Gospod sprejel v naši šibkosti in v našem grehu in je celo umrl za nas, ne da bi zahteval, da bi bili prej "pravični", tako moramo drug drugega sprejemati, ne da bi nas ustavljale naše šibkosti, razlike in uboštvu: *«Slabotnega v veri sprejemajte medse, ne da bi presojali njegove pomisleke. Nekdo je prepričan, da sme jesti vse; drugi, ki je slabotem, pa jé samo sočivje. Kdor jé, naj ne zaničuje tistega, ki ne jé; kdor pa ne jé, naj ne sodi tistega, ki jé, saj ga je Bog sprejel. Kdo si ti, da sodiš tujega služabnika? Naj stoji ali pade, to je stvar njegovega gospodarja. Vendar pa bo stal, saj je Gospod dovolj močan, da ga postavi»* (14,1-4).

Sprejemanje daje rast
"močnim" in "šibkim"

Nasprotno, Pavel spomni na večjo odgovornost tistih, ki so že začeli pot, v primerjavi s tistimi, ki tega še niso naredili, tistih, ki so še v stanju šibkosti in težavah in poudarja, da ta način sprejemanja, oblikovan po Jezusovem zgledu, daje rast tako tistemu, ki sprejema, kot tistemu, ki je sprejet: *«Mi ki smo močni, smo dolžni prenašati slabosti šibkih, ne pa ugajati sebi. Vsak izmed nas naj skuša ugoditi bližnjemu, in sicer v njegovo dobro in njegovo izgraditev. Saj tudi Kristus ni iskal lastnega ugodja, ampak kakor je pisano: Sramotenja tvojih sramotilcev so padla name. Kar koli je bilo namreč napisano pred nami, je bilo napisano v naše poučenje, da bi oprti na potrpežljivost in na tolažbo, ki jo daje Pismo, imeli upanje. Bog potrpežljivosti in tolažbe pa vam daj, da bi bili med seboj istih misli, v skladu z Jezusom Kristusom, in da bi z enim srcem in kakor iz enih ust slavili Boga in Očeta našega Gospoda Jezusa Kristusa. Zato sprejemajte drug drugega, kakor je tudi Kristus sprejel vas, v Božjo slavo»* (15,1-7). Zanimivo pa je destvo, da je Pavel opozoril tudi morebitne šibke, da ne postanejo sodniki močnih. To beremo v 14,3: *«Kdor jé, naj ne zaničuje tistega, ki ne jé; kdor pa ne jé, naj ne sodi tistega, ki jé, saj ga je Bog sprejel»*. Žal se nesprejemanja pogosto sreča in negativna sodba o drugem je vedno na preži.

V naših občestvih

56. V luči izkušnje rimskega občestva in Pavlovega opominjanja, bi lahko bilo zanimivo zastaviti si nekatera vprašanja, na primer znotraj župnijskih pastoralnih svetov ali na srečanjih skupin gibanj in združenj: kdo so "šibki" in "močni" v našem občestvu? Kateri so razlogi (čeprav banalni ...) deljenosti in nesprejemanja? Kateri so obojestranski "predsodki" (v smislu vnaprejšnjih sodb, "glede na" ...) in kateri njihovi temelji (na primer: pustiti se voditi trenutnim čustvom; dati pomen "barskim" čenčam; ne-soočanje z naporom – pa tudi lepoto – poznanstva; imeti za logična "tradicionalna" prepričanja in tista, ki smo jih podedovali od lastne družine ali skupine, ki ji pripadamo)? Kako najti v spoznanju, da smo sprejeti od Gospoda, razlog in načine, da sprejmemo druge?

Stil in situacije za
sprejemanje

57. Lahko bi bilo primerno preveriti prisotnost ali odsotnost nekega "stila" sprejemanja občestva, ki mora zaznamovati vsako njegovo dejavnost in pobudo, začeni z liturgijo. To konkretno pomeni na primer: organizirati dogodke tako, da imamo vedno v mislih tudi "ne naše"; poudarjati tradicijo, razumeti njen smisel, da bi jo lahko ponovno predlagali (če je primerno), a na

“vključevalni” način in ne z oznako “svojevrsna” in “izključna pravica”; biti pozorni na jezik in znake, da jih razumejo vsi in ne samo “vedeni”.

58. Potrebno je tudi zaslediti nekatere situacije, pri katerih vztrajati za pot sprejemanja kot občestvo v svoji celoti ali preko oseb, ki živijo poseben odnos sprejemanja. Lahko za primer nakažemo nekatere kroge, potrebne sprejema.

Za družine

59. Predvsem krog družin, ki jih moramo spoznati in jih sprejeti. V krščanski tradiciji, ki je še sprejeta, kljub individualistični miselnosti in negotovem vzdušju (pogosto neukem), ki sta danes razširjena, je lepa navada obiska in blagoslova družin v velikonočnem času. Je način, da bi živeli medsebojno sprejemanje kot tisto med Jezusom in Zahejem: jaz, župnik (ali duhovnik ali diakon ali redovnica ali redovnik ali tudi laik, ki ga občestvo pooblasti), ti izražam sprejem krščanskega občestva tako, da te pridem obiskat tja, kjer stanuješ, v Gospodovem imenu, in ti mi izkažeš svoj zaupni sprejem s tem, ko mi odpreš vrata svoje hiše. Gre za običaj, ki ga ne gre pozabiti, ker je lahko priložnost resničnega sprejemanja in spoznavanja (tudi bolnih, ljudi v težkih situacijah in potrebi) in je lahko začetek ustvarjalnega odnosa med osebami. Treba je najti pravi način (glede urnikov obiskov oseb, pravočasno obveščanje itd.). Lahko stane veliko truda, ampak je dejanje prave misijonarskosti, “Cerkve v izhodu” ker omogoča, da se približajo vsi (vsaj tisti, ki to sprejmejo) in da se dela tako, da se župnik in njegovi bližnji sodelavci ne zaprejo v ozek krog oseb. Ker je to pomembno, bo lahko potrebno spremeniti tudi urnik delavniških maš in opustiti kakšno drugo manj pomembno dolžnost. Sam imam namen v velikonočnem času obiskati kakšno družino nekaterih župnij škofije, da bi spomnil na pomen te geste.

Za tiste, ki pridejo “od zunaj”

60. Poseben sprejem je namenjen tistim, ki prihajajo od zunaj (takoimenovani “tujci”), ali iz bližnjega kraja, ali iz drugih italijanskih regij ali iz drugih držav, da se čutijo “naši”. Konkretne geste so lahko pozdrav (na primer ob vhodu v cerkev), informacije in vabila na slavlja, pobude in praznovanja (ki imajo lahko simpatičen in pomenljiv značaj multikulturalnosti), vključevanje v dejavnosti. Če je nekdo v težavah zaradi posebnih razmer (mislim na priseljence, prosilce za azil, begunce), bo moral biti deležen še večje pozornosti z naše strani, velikodušnosti in modrosti. Dejstvo je, da je problemov veliko in so težki, in da se pred takimi problemi – kot je aktualni problem priseljavanja – čutimo nemočne (ker so nerešljivi ali, ker se lahko rešujejo samo na državni in mednarodni ravni), a to nas ne opravičuje, da ne bi zdaj živeli krščanske ljubezni, ki v lačnem in žejnem, v tujcu, v nagem, v bolnem in v zaporniku prepozna Kristusovo navzočnost. Ne pozabimo, da bomo po tem sojeni (prim. Mt 25,31-46).

Za tiste, ki niso kristjani

61. Sprejem mora biti zagotovljen tudi za tistega, ki ni kristjan, ker je ravnodušen ali pripada drugim religijam. Sprejem, v tem primeru, ki postaja poznavanje, spoštovanje, poslušanje, pogovor na najbolj primeren in spoštljiv način. In hkrati dokaz (in predlog, kadar imamo za to pogoje) naše vere.

Za tistega, ki je šibek v veri

62. Tudi znotraj občestva je potrebna vaja v sprejemanju, še posebej do tistih, ki niso “močni” v veri, v krščanskem življenju, so v težkih osebnih, družinskih ali socialnih situacijah. Tudi v tem primeru sta poslušanje in bližina temeljni in ju je treba vedno nuditi, tudi kadar se zdi, – kot v primeru tistega, ki ima finančne težave – da oseba išče samo konkretno pomoč (zato se je potrebno potruditi, da bi bili Karitasove “svetovalne pisarne” predvsem kraji poslušanja ...). Najbrž bo škofovska sinoda o družini ponudila kakšno konkretno navodilo za sprejemanje tistih, ki živijo v problematičnih družinskih situacijah, a že od sedaj je pomembno, da občestvo nikogar ne izključuje, da spoštuje izbire, tragedije in obdobja vsakega ter prepričljivo predlaga evangelij

življenja, ljubezni in odpuščanja.

Poslanstva v službi sprejemanja

63. In končno, vedno predvsem v okviru župnijskega pastoralnega sveta, je lahko pomenljivo določiti, katere so obstoječe službe, ali pa jih je treba vpeljati, ki jih zaznamuje sprejemanje. Lahko določimo nekatere, vedno na pojasnjevalni način: kdor skrbi za slovesnosti, da se nihče ne čuti tujega ali nelagodno v občestvu, ki sodeluje; skupina, ki spremlja krst (kot smo zgoraj razložili); duhovniki in zakonski pari, ki pripravljajo na zakon in sledijo družinski pastoral; duhovniki (diakoni, redovniki in laiki), ki obišejo vse družine občestva; duhovniki, izredni delilci obhajila, prostovoljci, ki obiskujejo bolne; duhovniki, diakoni, redovniki in verni laiki, sodelavci Karitas, ki skrbijo za pozornost do potrebnih.

Učiti se sprejemanja

64. S poudarkom na sprejemanju, a na splošno za vse tiste, ki v občestvu opravljajo neko pastoralno službo, bo škofija s tem letom začela s "škofijsko šolo formacije za pastoralne sodelavce", ki bo posebno pozornost namenila bolj kot vsebinam temu, "kako" oznanjati evangelij in sprejeti osebe.

"Mlado" občestvo

Pozorni in prijazni do najmlajših

65. Povprečna starost naše družbe in tudi tistih, ki obiskujejo naša župnijska občestva ter naše redove in gibanja, lahko prikaže naslov tega odlomka kot *duhovitost* ali kvečjemu neko željo, prežeto z otožnostjo in nostalgijo po dobrih preteklih časih. Mladi pa so, mogoče jih je malo in so "nestalni" v vsem, a so odprti za sprejemanje evangeljske besede.

Preden se vprašamo o vlogi otrok in mladih v naših občestvih in o tem, kaj občestvo naredi zanje (in oni za občestvo), je lahko dobro odgovoriti na eno vprašanje: Pismo Rimljanom ničesar ne pove o mladih? Dejansko jih ne omenja, za razliko od drugih besedil Nove zaveze. Pavel sam je pisal o njih v Prvem pismu Timoteju (*«Do starejšega moža ne bodi trd. Opominjaj ga kakor očeta, mlajše pa kakor brate, starejše ženske kakor matere, mlajše kakor sestre, in sicer z vso čistostjo»* 1Tim 5,1-2) in v Pismu Titu (*«Prav tako opominjaj mladeniče, naj se obvladujejo. Ti sam bodi v vsem zgled za dobra dela. Pri poučevanju pokaži nepopačenost, dostojanstvo, zdravo in neoporečno besedo, da bo nasprotnik osramočen, ker ne bo mogel o nas reči nič slabega»* Tit 2,6-8). Tudi v Prvem Petrovem pismu so omenjeni mladi (*«Prav tako mlajši, podredite se starejšim. V medsebojnih odnosih se vsi oblecite v ponižnost, ker Bog se prevzetim upira, ponižnim pa daje milost»* 1Pt 5,5) in z velikim pomenom v Prvem Janezovem pismu (*«Pišem vam, mladi, ker ste premagali hudiča. [...] Vam, mladi, sem pisal, ker ste močni in je Božja beseda v vas in ste premagali hudiča»* 1Jn 2,13-14).

Pomenljivo besedilo za mladega človeka

66. Kot se je reklo, Pismo Rimljanom izrecno ne imenuje mladih. Obstaja pa zelo pomenljivo besedilo, ki se ga lahko ima kot program za mladega človeka, ki se odloči, da bo sledil Kristusu. Gre za prvi dve vrstici 12. poglavja: *«Ker je torej Bog tako usmiljen, vas rotim, bratje: darujte svoja telesa v živo, sveto in Bogu všečno žrtev; to je vaše smiselno bogoslužje. In nikar se ne prilagajajte temu svetu, ampak se tako preobražajte z obnovo svojega uma, da boste lahko razpoznavali, kaj hoče Bog, kaj je dobro, njemu všečno in popolno»*. Predvsem je tam "torej", ki povezuje ta opomin s predhodnimi poglavji. Lahko bi rekli, da je ta veznik namesto fraze kot: "glede na to, da ste rešeni po Kristusovi milosti, ki ste ga sprejeli v veri; glede na to, da ste bili krščeni v Kristusu in hodite v novem življenju; glede na to, da vas je vodil Duh in ne meso ...", torej "podarite

vaša telesa ...". Vera, torej, zavedanje, da nas je Kristus izbral, da nas njegova kri opravičuje, da smo prejeli v dar njegovega Duha, je to, kar vodi v novo življenje.

Sprejeti v veri to, da smo od nekdanj ljubljani

Mladi se veliko sprašujejo – kar je prav – o veri. Močno čutijo svojo osebnost in svojo svobodo. Zavedajo se načrtovalnosti, ki je, vsaj delno, v njihovih rokah. Zato ne sprejemajo hlapčevsko verske pripadnosti, ampak hočejo biti dejavni protagonisti v svojih izbirah in na svoji poti, tudi glede vere. Morajo pa razumeti, da vera ne pomeni izbrati Kristusa, ampak je sprejetje izbire, ki jo je Kristus naredil zanje. Kot mladi Jeremija se morajo zavedati, da so bili poznani in ljubljani še pred svojim obstojem: *«Preden sem te upodobil v materinem telesu, sem te poznal ...»* (Jer 1,5).

Izročiti se Gospodu brez polovičarstva

Posledica vere je "smiselno bogoslužje", podaritev svojih teles Gospodu. Pavel pogosto povezuje bogoslužni jezik z življenjem: resnično bogoslužje je naše življenje, ki ga vodi Božja beseda in ga zakramenti posvečujejo. Govori se o "telesih", a ne zato, da bi nakazali en del, ampak celoto osebe, ne samo v njeni telesnosti. Že v 6. pogl. Pisma Rimljanom je Pavel spodbujal: *«Ne izročajte svojih udov grehu, da bi ti postali orodje krivičnosti, ampak izročite sebe Bogu kot ljudje, ki so prešli od smrti v življenje, svoje ude pa izročite Bogu, da postanejo orodje pravičnosti»* (6,13). Mladi imajo željo po celoti, nočejo polovičarstva. Pavlovo povabilo se torej lahko zdi zelo pomenljivo zanje v dobi, kot je naša, kjer se živi nov dualizem, ko se ločuje telo od osebe v njegovem navdušenju ali v njegovi instrumentalizaciji (pomislite na banaliziranje spolnosti). Glede tega si je potrebno ogledati grški pridevnik, ki označuje bogoslužje, "logiké" (ki izvira iz "logos": beseda z mnogimi pomeni, med katerimi sta prva "beseda" in "razum"), in je na nek pristranski način preveden kot "smiselno". Prepustimo strokovnjakom, da se približajo točni razlagi izraza, ki ga je uporabil Pavel, mi pa poskusimo poudariti odnos med tem bogoslužjem in dvojnem pomenom besede "logos": šlo bi, torej, za bogoslužje po Božji besedi, pa tudi razumsko ali po Božji logiki.

Neprilagojeni mladi, pogumni in svobodni

Logika, ki razlaga tudi drugi del Pavlovega opominjanja: ne se prilagajati miselnosti sveta, ampak imeti prenovljen način mišljenja, da bi po evangeliju in vodeni od Duha *«lahko razpoznavali, kaj hoče Bog, kaj je dobro, njemu všečno in popolno»* (12,2). Mladi imajo v sebi željo po neprilagajanju, da bi bili drugačni, izvirni, da bi bili glavni. V resnici – a to se dogaja vse od otroštva in reklame to dobro vejo – so tudi najbolj izpostavljeni možnostim prilagajanja smernicam skupine, ki ji pripadajo, modi, ki jo vsiljujejo mediji in "socialna omrežja", geslom dežurnega zapeljevalca. Če se odprejo daru Svetega Duha, lahko spoznajo to, kar je zares vredno in so zmožni – pogosto bolj kot odrasli – pogumnih in svobodnih izbir.

Poklicani, da sledijo Gospodu in služijo Cerkvi

67. Med temi je tudi odločitev, da sprejmejo klic in sledijo Gospodu in služijo Cerkvi kot duhovniki, diakoni in posvečeni. Pozornost do pastore poklicev je sestavni del mladinske pastore in ga moramo poživiti v naših škofijah. Lansko leto se je mladim nad osemnajst let ponudilo pot "Skupine Samuel" in imeli so veselo priložnost duhovniškega posvečenja don Giulia in diakonskega posvečenja don Alda (ki bo postal duhovnik na praznik Kristusa Kralja). To leto bomo to izkušnjo znova predlagali. Ne samo duhovniki, ampak vsi verniki so povabljeni, da pogledajo okoli sebe in povabijo k tej pobudi tiste fante in dekleta, ki so v iskrenem iskanju Gospodove volje v svojem življenju.

Leto posvečenega življenja bo poleg tega lahko tudi priložnost za predlaganje smisla in lepote te posebne poklicanosti, da živimo krst v povezanosti z Božjo besedo in z odprtostjo, da služimo in sprejemamo brate in sestre.

Občestvo, ki posluša mlade	68. Kako lahko odraslo krščansko občestvo pomaga mladim, da sprejmejo Pavlovo opominjanje? Predvsem s poslušanjem (tudi jaz sam bi rad našel način, da bi jih več poslušal). Eno srečanje župnijskega pastoralnega sveta bi bilo lahko namenjeno ne govoru o mladih (ali pogosto tarnanju nad njimi), ampak poslušanju mladih: tistih, ki so blizu, pa tudi tistih, ki so bolj oddaljeni, ki bi sprejeli veselo in odprto soočenje.
Dati prostor mladim	69. Druga pozornost je ta, da jim damo prostor. Povečanje povprečne starosti in neka statičnost naših občestev pogosto vodi "manj mlade", da zasedejo vsa (ali skoraj) mesta in ne omogočijo mladim, da bi prevzeli različne vloge. Nevarnost spominjanja na lepe stare čase in samopoveličevanje kot takratni "mladi", je vedno navzoča in jemlje vsak prostor mladim. Tudi lepe pobude, verske ali ne, ki se skozi čas niso znale prenavljati in niso počasi sprejemale novih generacij, tvegajo, da izgubijo to, kar so pozitivnega naredile in da okrivijo mlade, ki ne sodelujejo in ne pristopajo k združenju ali k skupini. Kako bi si lahko dvajsetletnik ali tridesetletnik želel vstopiti v skupino, kjer je povprečna starost starost njegovih starih staršev in kjer prav "nonoti" zasedajo vsa mesta? Ena možna rešitev je, da si mladi vzamejo svoj prostor in začnejo na lastno pest, tudi z izposojajo dobrih spoznanj, ki so jih doživele prejšnje generacije, in jih udeležijo na različne načine.
Mladim ponuditi predloge	70. Tretja pozornost je ta, da predlagamo nekaj za mlade, posebej za najstnike po birmi. Moram priznati, da ko včasih slišim ob koncu slovesne podelitve zakramenta svete birmе, da župnik opomni birmance, naj ne bo zakrament svete birmе "zakrament slovesa", in nato v zakristiji izvem, da župnija ne nudi ničesar po birmi, me še posebej zaboli. V tem primeru je slovo na dan svete birmе, a tega ne rečejo fantje in dekleta, ampak bolj krščansko občestvo, ki jih tisti trenutek odslovi. Manj grdo je, če mladi odidejo in rečejo 'žal ne' nekemu pravemu predlogu, kot pa da se čutijo zapuščene, brez nobene pobude zanje in z njimi. Treba pa je priznati, da nekatere župnije s svojimi dobro organiziranimi rekreacijskimi centri, poleg nekaterih združenj kot Katoliška akcija, skavti in druga gibanja in skupnosti, nudijo nekaj lepega in zanimivega za najstnike in mlade.
Škofijski predlogi	Tudi na škofijski ravni ne manjka predlogov, ki so še posebej skrbno pripravljeni in obiskani. Z moje strani še posebej želim ponovno ponuditi izkušnjo <i>Dentro la Parola</i> (Znotraj Božje besede), predstavo o močni novosti evangeljskih prilik z gledališkimi tehnikami.
Pozor na obdobje po birmi	71. Ne da bi zanemaril te in druge predloge, menim, da je to leto pomembno sprejeti napotek škofijskega zasedanja, naj delamo z mladimi in usmerimo pozornost prav na obdobje po birmi. Lahko bi začeli s "popisom" že obstoječega, ki ga je potrebno ovrednotiti, in nato, če je mogoče, bi bilo dobro izdelati za vse župnije, in pogosto je koristno, če je sodelovanje med njimi, nekakšen predlog za tisto starostno obdobje, ki računa na dinamike, ki so del življenja najstnikov in mladih (pozorni moramo biti na šolo, univerzo, svet dela, mladinska združenja, virtualne <i>skupnosti</i>).
Da bi dosegli "izpoved vere"	72. Pot po obdobju po birmi bi se lahko zaključila s kakšno obliko "izpovedi vere" na škofijski ravni (ki ne sovpada, kot sem zgoraj omenil, z zakramentom svete birmе), da bi stopili naproti obetajoči dobi življenja, kjer je vera kot pripadnost Kristusu "ponovno izbrana".

ZAKLJUČEK

73. To pastoralno pismo bi rad zaključil z neko plašnostjo, pa tudi s prepričanjem, z nekaterimi 'mojimi' zaključnimi odlomki Pisma Rimljanom, da bi bili spodbuda za pot naše škofije v tem pastoralnem letu: *«Bog upanja pa naj vas napolni z vsem veseljem in mirom v verovanju, da bi bili v moči Svetega Duha polni upanja. Sicer pa sem glede vas tudi sam prepričan, bratje moji, da ste tudi sami od sebe polni dobrote, napolnjeni z vsakršnim spoznanjem, da se tudi medsebojno svarite. Vendar sem vam ponekod napisal nekoliko drzneje, da bi vas spomnil na to, kar že veste; to pa v moči milosti, ki mi jo je dal Bog, da bi bil služabnik Kristusa Jezusa»* (15,13-16).

Predlog za župnijska
občestva: "pismo Božjemu
otroku"

74. S to drznostjo, o kateri govori Pavel, bi rad oblikoval zadnje vabilo župnijskim občestvom: napišite *"Pismo Božjemu otroku"*. Predlagam, torej, da naslovite kratko pismo otroku, ki v moči krsta postane Božji otrok in član Cerkve. Pismo, v katerem je izraženo veselje občestva, da sprejme novega brata, v katerem predstavite župnijsko občestvo in njegovo željo, da bi bili Cerkev po Gospodu, vodena od njegovega Duha; Cerkev, ki posluša Božjo besedo in ki sprejema, ker je sprejeta; Cerkev, ki hoče biti taka po vzoru prve Cerkve. Pismo bo lahko prvi zaključek dela pastoralnega sveta na temo krščanskega uvajanja in še posebej glede krsta, da bi ta zakrament ponovno pridobil pomen. Mora biti oblikovano tako, da se ga lahko izroči staršem krščenih otrok (če je v župniji odrasel človek, ki prosi za prejem krsta, se lahko priredi posebno pismo zanj), pa tudi jaz pričakujem en izvod, da bom deležen poti vsakega občestva.

Sveti Duh protagonist

75. Naj bo Sveti Duh protagonist na poti tega leta, da bi s prizadevanjem živeli v miru in veselju, kot piše papež Frančišek v *Evangelii gaudium*: *«Sveti Duh deluje kakor hoče, kadar in kjer hoče. Zavzemamo se brez zahteve, da bi videli pozornost vzbujajoče učinke. Vemo samo, da je naša podaritev nujna. Naučimo se počivati v nežnih Očetovih rokah, v svoji ustvarjalni in velikodušni podaritvi. Nadaljujmo, dajmo mu vse, a dopustimo, da on napravi rodovitno naše prizadevanje, kakor mu je všeč»* (EG 279). Tako bodi.

«Bog miru naj bo z vami vsemi. Amen» (Rim 15,33).

1. oktober 2014
praznik svete Terezije Deteta Jezusa

+ Carlo Roberto Maria Redaelli
nadškof